

Grundläggande granskning av socialnämnden 2024

Strömsund kommun

Building a better
working world

Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionssed är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Denna granskning har således varit av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1.	Bakgrund.....	3
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3.	Avgränsning	4
1.4.	Revisionskriterier.....	4
1.5.	Reglemente för socialnämnden	4
1.6.	Genomförande	5
2.	Granskningsresultat.....	6
2.1.	Iakttagelser	6
3.	Sammanfattande bedömning.....	9

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Begreppet all verksamhet avser den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas ansvarsområden.

Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen 6 kap. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt god revisionssed i kommunal verksamhet ska den grundläggande granskningen ge en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen ska vara inriktad på att översiktligt bedöma målluppfyllelsen samt om styrelse respektive nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen tar sin utgångspunkt i *God revisionssed i kommunal verksamhet*, samt de risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2024.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är översiktligt bedöma om nämnden har säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Utifrån syftet besvarar vi följande revisionsfrågor i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredställande

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- ▶ Har nämnden säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser socialnämnden och är främst avgränsad till år 2024. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer. Eftersom granskningen är översiktlig bedömer vi ändamålsenlighet, ekonomiskt tillfredställande, intern kontroll på en övergripande nivå.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policy och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §, om att kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 § om nämndernas ansvar för styrning och intern kontroll
- ▶ Kommunfullmäktiges budget för 2024
- ▶ Ekonomisk process - budget, mål och uppföljning
- ▶ Reglemente för intern kontroll

1.5. Reglemente för socialnämnden

Enligt socialnämndens reglemente (KF 2024-05-25) ansvarar nämnden för att fullgöra kommunens myndighetsutövning inom socialtjänstens ansvarsområde enligt socialtjänstlagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen om vård av missbrukare i vissa fall, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, hälso- och sjukvårdslagen samt ärenden enligt föräldrabalken.

1.5.1. Kommunspecifik styrmodell

Enligt fullmäktiges budget för 2024 (KF 2023-11-15) ska varje nämnd och styrelse ansvara för att genomföra kommunfullmäktiges prioriterade mål och uppdrag. Nämnder och styrelse ska utifrån kommunfullmäktiges prioriterade mål och uppdrag ta fram effektmål för sin verksamhet. Respektive nämnd och styrelse ska ta fram konkreta och mätbara mål, med en beskrivning av hur målen ska nås.

Nämnd och styrelsen ansvarar för uppföljning av den egna verksamhetens uppdrag enligt reglemente samt kommunfullmäktiges prioriterade uppdrag och övergripande mål. Rapporteringen ska innehålla mätresultat och analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar resultatet.

Kommunfullmäktiges styrdokument *Ekonomisk process - budget, mål och uppföljning* (KF 2014-11-12) tydliggör styrmodellen. Styrdokumentet anger arbetsordningen för nämndernas arbete med mål och ekonomi utifrån tre verksamhetsfaser 1) före verksamhetsåret, 2) under verksamhetsåret och 3) efter verksamhetsåret.

Före verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Under hösten lägga fram förslag på mål och budget för kommande år
- ▶ Välja ut ett begränsat antal mål som ska redovisas till kommunfullmäktige

Under verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Följa upp sin verksamhet med prognoser per februari, april, augusti och oktober
- ▶ Göra tertialuppföljning per sista april och augusti, inklusive beskrivning av måluppfyllelsen

Efter verksamhetsåret ska nämnder:

- ▶ Lämna in redovisning av måluppfyllelse, verksamhetsberättelse och annat underlag som begärs till kommunledningsförvaltningen

1.5.2. Reglemente för intern kontroll

Reglemente för intern kontroll (KF 2012-11-14) anger att nämnder och styrelsen ska ha en tillfredställande intern kontroll. Nämnder och styrelsen ska årligen upprätta och fastställa en plan för den interna kontrollen. De ska till kommunstyrelsen delge internkontrollplanen och ansvara för genomförandet av den. Nämnder ska vid behov vidta åtgärder vid varje identifierad brist.

Till reglementet finns en riktlinje och en handbok. Handboken anger mer konkret hur arbetet med intern kontroll ska bedrivas. En risk- och konsekvensanalys ska genomföras för att identifiera risker och i vilken grad dessa kan kontrolleras. Analysen ska innehålla en värdering av sannolikhet och konsekvens. Vid högre poäng än fem i skalan ska kontrollåtgärder alltid övervägas. Analysen ska ligga till grund för upprättande av internkontrollplanen som ska besvara följande frågor:

- ▶ Vad ska kontrolleras?
- ▶ När ska kontrollen genomföras?
- ▶ Hur ska kontrollen genomföras?
- ▶ Vem ska utföra kontrollen?
- ▶ Hur ska rapporteringen genomföras?

1.6. Genomförande

Vi har i huvudsak utfört granskningen genom dokumentgranskning (till exempel protokoll med tillhörande underlag såsom budgetdokument, delårsrapporter, och årsrapporter).

Vi använder oss av följande bedömningsskala i rapporten:

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, — = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2. Granskningsresultat

2.1. Iakttagelser

I nedanstående tabell har vi sammanställt våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt		Iakttagelse	Hänvisning till protokoll och EY:s kommentar
1. Styrning av verksamhet	a) Beslutat om effektmål utifrån fullmäktiges prioriterade mål	✓	2024-02-21 § 22 Nämnden har fastställt sex effektmål kopplat till kommunfullmäktiges tre övergripande målområden och uppdrag. Därtill har nämnden fastställt tre inriktningsmål.
	b) Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	✓	2024-02-21 § 22
	c) När måluppfyllelse	✗	Nämnden rapporterar att: • 1 mål uppnås • 2 mål <i>delvis</i> uppnås • 6 mål <i>inte</i> uppnås
	d) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse	✓	I nämndens uppföljning av mål ges analys av orsaker till måluppfyllelsen och vilka förbättringsåtgärder som behöver vidtas för att nå högre måluppfyllelse. 2024-12-10 § 159, i samband med uppföljning av ett mål per oktober gav nämnden förvaltningen i uppdrag att arbeta med åtgärder för bättre måluppfyllelse och redovisning från alla enheter.
2. Uppföljning av verksamhet	a) Följt upp verksamhet i en årsrapport eller motsvarande	✓	2025-02-25 § 17
	b) Följt upp verksamhet i en delårsrapport	—	2024-05-22 § 64, uppföljning av fyra mål per april 2024-06-19 § 76 uppföljning av ett mål per maj 2024-09-17 § 103, uppföljning av fyra mål per augusti 2024-12-10 § 159, uppföljning av ett mål per oktober Det är inte tydligt mot vilken bakgrund nämnden valt att följa upp målen med denna frekvens. Av måldokumentet framgår enbart att

			uppföljning av respektive mål ska ske en, två eller tre gånger per år. Nämnden bedömer vid uppföljning per augusti att två mål uppnåtts och två mål inte uppnåtts. Uppföljningen ger ingen prognos för uppföljningen för helåret. Därtill kan uppföljningen tydliggöras genom att inkludera ingångsvärde/målvärde för samtliga mål för att visa hur utfallet ska bedömas.
3. Styrning av ekonomi	a) Beslutat om en budget för innevarande år inom tilldelad ram	✓	2024-02-21 § 22
	b) När målen för ekonomin (inkl. budget)	—	Nämnden redovisar ett underskott med -3,9 mnkr som motsvarar cirka 1 % av budgeten.
	c) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måloppfyllelse avseende ekonomi	✓	2024-05-22 § 64, uppdrag till förvaltningschef att fortsätta arbeta för att komma inom tilldelad ram. 2024-09-17 § 103, begär tilläggsanslag från kommunfullmäktige motsvarande prognostiserat underskott. 2024-11-12 § 136, uppdrag till förvaltningen att fortsatt arbeta för att komma inom tilldelad ram.
4. Uppföljning av ekonomi	a) Följt upp ekonomin i en delårsrapport	✓	2024-05-22 § 64, april 2024-09-17 § 103, augusti Nämnden prognostiserade enligt delårsrapport per augusti ett underskott med 11,2 mnkr för året.
	b) Följt upp ekonomin i månadsrapport	—	2024-11-12 § 136, oktober Nämnden har inte följt upp ekonomin per februari.
	c) Följt upp ekonomin i en årsrapport		2025-02-25 § 17
5. Intern kontroll	a) Genomfört en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi	✓	Nämndens internkontrollplan innehåller en riskanalys avseende nämndens verksamhet och ekonomi. Vi noterar att riskanalysen enbart omfattar risker som inkluderats för kontroll i kontrollplanen.
	b) Beslutat om en internkontrollplan	✓	2024-01-24 § 4
	c) Följt upp internkontrollplanen	✓	2024-02-21 § 26 2024-03-27 § 42, § 43 2024-04-24 § 50

			2024-05-22 § 69, § 70 2024-06-19 § 78 2024-08-21 § 97 2024-09-17 § 110, § 114 2024-10-16 § 120, § 121 2024-11-12 § 142, § 143 2024-12-10 § 155, § 161 2025-01-29 § 11
	d) Vidtagit åtgärder vid identifierade brister		Uppföljningen tydliggör inte alltid om resultatet visar brister eller inte. Uppföljningen innehåller i vissa fall en särskild rubrik kring åtgärder. Vid uppföljning har nämnden i flera fall gett förvaltningen i uppdrag att fortsätta arbetet med vidtagna och planerade åtgärder.

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

3. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning är att socialnämnden *delvis* säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt? (Baseras på kontrollpunkt 1a, 1b, 1c, 2a & 2b)	Delvis	Bedömningen baseras på att nämnden har antagit effektmål utifrån fullmäktiges prioriterade mål samt ytterligare nämnds-specifika inriktningsmål. Nämnden har följt upp målen löpande, samtliga mål följs dock enbart upp vid årets slut. Därtill ges ingen prognos för målens uppfyllelse vid årets slut och uppföljningen kan tydliggöras genom att inkludera ingångsvärde/målvärde för samtliga mål för att visa hur utfallet ska bedömas. Nämnden uppnår inte god måluppfyllelse. Analyser och förbättrings-åtgärder för att nå högre måluppfyllelse framgår i nämndens måluppföljning och nämnden har fattat beslut för att nå högre måluppfyllelse.
Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar? (Baseras på kontrollpunkt 3a, 3b, 3c, 4a & 4b)	Delvis	Bedömningen baseras på att nämnden har antagit en budget och följt upp den i enlighet med fullmäktiges styrmodell, undantaget att nämnden inte följt upp ekonomin per februari. Nämnden redovisar ett underskott med -3,9 mnkr. Nämnden har fattat flera beslut om åtgärder för att nå en budget i balans.
Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll? (Baseras på kontrollpunkt 5a, 5b, 5c & 5d)	Ja	Bedömningen baseras på att nämnden har utifrån en riskanalys antagit en intern-kontrollplan och följt upp den. Uppföljningen tydliggör inte alltid om resultatet visar brister eller inte. Vid uppföljning av planen har nämnden uppdragit förvaltningen att åtgärda identifierade brister.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi nämnden att:

- ▶ Stärka den löpande uppföljningen av mål genom att inkludera samtliga mål i uppföljningen samt redovisa ingångsvärde/målvärde och prognos för måluppfyllelse
- ▶ Säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtas för att nå önskad måluppfyllelse
- ▶ Säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtas för att nå en ekonomi i balans
- ▶ Tydliggöra resultatet av uppföljning av internkontrollplanen

Strömsund april 2025

Lydia Andersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Per Stålberg, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor